

Γλωσσικά

Του Γιώργου Σταματοπούλου

ΑΚΟΥΓΑ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩ Παιδείας στη Βουλή να ενημερώνει το Σώμα για τις *κινήσεις* του υπουργείου... επιδόματα στους φοιτητές, διάλογος για το πού θα διοχετευτούν τα χρήματα από τις μίζες που έρχονται πίσω στον κρατικό κορβανά και λοιπά... βερμπαλισμός αφόρπτος... κοινοτοπίες.

Εμείς έτσι είμαστε, έλεγε, συνδιαλεγόμαστε, αποφασίζουμε, πράττουμε, «όχι σαν κάτι εκσυγχρονιστές της πλάκας...». Είναι οκληρό να ακούς έναν υπουργό, έναν καθηγητή του Συνταγματικού Δικαίου, παρακαλώ, να καταφεύγει σε τέτοιες εκφράσεις, που ναι μεν στην αρχή είναι ενσωματωμένες στο λαϊκό γλωσσικό αίσθημα και λυσι-

τελείς, μες στη Βουλή, όμως, ακούγονται *βάρβαρες, βάνουσες*. Νομίζουν ότι χρησιμοποιώντας τέτοιες εκφράσεις έρχονται πιο *κοντά* στον λαό;

Τι «λαμόγια», τι «μαγκιές», τι «κουραμπιέδες» εκστομίζονται και εκτοξεύονται στην ατμόσφαιρα της γλώσσας δεν λέγεται. Είναι άλλο πράγμα η λαϊκότητα και άλλο ο λαϊκισμός. Η λαϊκότητα είναι η έκφραση της κοινωνίας της καθημερινότητας, η βαθιά αγωνία για βιοπορισμό, επιβίωση και δημιουργία. Στη δημιουργία καταλήγει η λαϊκότητα και όχι στη δημαγωγία. Ο λαϊκισμός είναι βίαιη προσπάθεια προσεταιρισμού της λαϊκής αγωνίας, πλήρης μετάλλαξη και εκμετάλλευσή της. Όλοι οι μεγάλοι δημιουργοί είναι λαϊκοί (Θεοδωράκης, Τσιτσάνης, Ρίτσος και πολλοί άλλοι· όλοι σχεδόν). Δεν γνωρίζω αν και άλλοι ενοχλούνται (ή θλιβονται) από την τέτοια χρήση της γλώσσας εκ μέρους των πολιτικών, αν είναι κάποια ιδιοτροπία, μόνο, μερικών. Το να μιλάνε κατ' αυτόν τον τρόπο στα παράθυρα της TV δεν έχει και τόση σημασία, εξάλλου όλοι μιλάνε χρησιμοποιώντας τις ίδιες εκφράσεις· αυτό είναι το επίπεδο της γλωσσογνωσίας. Αλλά όταν λαϊκίζουν ασύστολα, ακόμη κι ο ίδιος ο πρωθυπουργός και ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης -με περγαμνές στις σπουδές τους-, τότε η *ατμόσφαιρα* αλλάζει, εννοείται τα κριτήρια χρήσης της γλώσσας, παρ' ότι η ίδια η γλώσσα δεν επιδέχεται επιλεκτική χρήση. Δεν είναι θέμα γλώσσας, είναι θέμα δημοκρατίας, δεν είναι θέμα *ταξικότητας*, είναι θέμα ολοκληρωτικής νοοτροπίας.

Εδώ ο κόσμος χάνεται, θα πει κάποιος, το πώς μιλάνε οι πολιτικοί μάς μάρανε; Ίσως να 'χει δίκιο, αλλά και η δυσφορία έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης. (Έχουμε ξαναγράψει για την αγγλωσσία των βουλευτών). Ίσως διότι το πώς μιλάει κάποιος δείχνει και το πώς σκέπτεται, αλλά αυτά δεν είναι του παρόντος, πάντως υπάρχει ενδιάμεσος κρίκος μεταξύ ομιλίας και πραγματικότητας. Και, ναι, δεν υπάρχει खुδαία γλώσσα, υπάρχουν, όμως, όπως λένε, खुδαίοι άνθρωποι και, σίγουρα, *η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει*, αλλά αυτό απαιτεί λεπτό γούστο, *σαλόνια, λιμάνια* και λοιπά και όχι αδολέσχες και λαϊκιστές ολκής, που τελούν εν *απαρασκεύω* γνώμη, όπως τους κατήγγελλε ο σοφιστής Αντιφών, μέγας γλωσσοπλάστης ο ίδιος. Όπως και να 'χει, η επικοινωνία πάσχει και η γλώσσα εξακολουθεί να διαμορφώνεται από τους λογοτέχνες και το πεζοδρόμιο, όταν βέβαια οι λογοτέχνες ζουν στο πεζοδρόμιο. Ως εκ τούτου ουδείς κίνδυνος για το μέλλον της. Εκείνο που πάντα μένει ως απόσταγμα είναι η έλλειψη σοβαρότητας εκ μέρους των πολιτικών και η *έντεχνη* διαστροφή της λαϊκότητας.

Και ο λαϊκισμός έννοια που έχει εκπέσει είναι, στον χώρο της ιδεολογίας. Ο κόσμος, όμως, εξακολουθεί να φλέγεται από τις φωτιές που έχει ανάψει μια πυρομανής κυβέρνηση, αυτό μένει. Να βρεθεί μια πυροσβεστική γλώσσα, μόνο... αυτό.

gstamatopoulos@efsyn.gr